

ЧЕРКАСОВА А.В., магістр, **МАТРОСОВА В.О.**, к.е.н, доцент,
НТУ «ХПІ», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття містить теоретичне обґрунтування економічної суті критеріїв оцінки фінансового стану, їх критичну оцінку. На основі здійсненого аналізу резервів досліджуваних підприємств розроблені напрями поліпшення їх фінансового стану.

The article comprises theoretical grounding for economical essence of the financial state evaluation criteria, their critical assessment. On the basis of the analysis of the studied enterprises the policies are developed for the financial state improvement.

Вступ В умовах виходу підприємств на зовнішній ринок, необхідні гарантії стійкості їх фінансового стану, ліквідності, платоспроможності, позитивного гудвілу. При цьому виникає потреба в об'єктивній інформації з цих питань, забезпечення якої неможливе без досконалої методики аналізу та якісної інформаційної бази.

Постановка задачі У статті були поставлені наступні завдання: визначення критерію оцінки фінансового стану, що відповідає сучасним вимогам; вдосконалення методики аналізу фінансового стану шляхом врахування вимог користувачів; виявлення шляхів поліпшення фінансового стану підприємств в умовах ринкових відносин;

Результати дослідження Застосування запропонованої методики в аналітичній практиці підприємств дозволить значно скоротити затрати робочого часу на проведення аналізу, чим прискорює процес прийняття управлінських рішень і дозволяє оперативно реагувати на зміни в структурі активів з метою підвищення ефективності функціонування та покращення результативності діяльності господарюючого суб'єкта.

Практичний досвід проведення аналізу фінансового стану та дослідження тенденцій динаміки основних показників свідчать про те, що вітчизняній фінансовій звітності притаманно багато факторів, які негативно позначаються на її застосуванні й розрахунку показників. Існують певні проблеми, що стосуються вимог оцінки і відображення в балансі виробничих запасів, що безпосередньо впливає на кінцеві показники фінансового стану. Ці проблеми пов'язані з неузгодженістю податкових актів та

затверджених національних стандартів, а також з введенням нової методології списання витрат на собівартість продукції (робіт, послуг), що вимагає відповідних підходів до визначення рентабельності виробництва продукції (прибутковості).

Слід зазначити, що реформування вітчизняного обліку до міжнародних стандартів вдалося не повною мірою. Тому внесення деяких змін і уточнень у формах складових інформаційної бази дозволить здійснювати аналіз фінансового стану, який характеризуватиме реальний стан підприємства. В цьому випадку суттєву роль відіграватиме також правильне наукове визначення економічних категорій і вибір критеріїв оцінки та показників фінансового стану підприємства.

Необхідно зауважити, що досягти єдиної думки та зробити правильний підсумок на основі розрахункових значень показників надзвичайно важко, тому існує необхідність розробки інтегрального показника для оцінки фінансового стану та застосування економіко-математичних методів аналізу.

Методика оцінки фінансового стану економіко-математичними методами з врахуванням оцінок вагомості показників, що впливають на його інтегральну величину, передбачає наступні етапи:

збирання й систематизацію даних (у тому числі статистичних) для проведення інтегральної оцінки фінансового стану та її елементів;

визначення величини інтегрального показника, що дозволяє віднести досліджувані підприємства до відповідного класу згідно з розробленою рейтинговою шкалою;

проведення повторного експертно-аналітичного дослідження обраних користувачем факторів впливу на інтегральну оцінку фінансового стану підприємств;

розробка робочих таблиць оцінки величини інтегрального показника для подальшого використання та формування аналітичних висновків і пропозицій.

Запропоновану методику аналізу фінансового стану за допомогою економіко-математичних методів можна суттєво доповнити й удосконалити шляхом використання кореляційно-регресійного аналізу для виявлення впливу факторів на зміну інтегральної оцінки, застосування якого на практиці дозволяє

здійснити розрахунок резервів підвищення ефективності функціонування підприємств.

Також існує необхідність автоматизації аналітичних розрахункових процедур, оскільки при ручному способі їх проведення вимагає значних затрат часу. У випадку розробки алгоритму рішення задач аналізу фінансового стану згідно із запропонованою методикою важливо звернути увагу на те, що розглянута ситуація комп'ютерного моделювання обов'язково має враховувати три суттєві моменти:

участь людини та її розумових здібностей у комп'ютерному середовищі;

наявні передумови автоматизації й оперування ними;

стан комп'ютерної мережі та електронно-обчислювальної машини як предметної моделі.

Також доцільним є використання блок-схеми алгоритму рішення задачі з оцінки фінансового стану, яка у загальному вигляді включає в себе дві основні складові:

методику аналізу в електронному середовищі, що може проводитися за трьома розділами;

засоби її здійснення, які включають в себе технічне, економіко-математичне, програмне, інформаційне та інші види забезпечення.

Розроблена система враховує наявні вихідні дані (фінансову звітність і програмне забезпечення) та дозволяє значно скоротити затрати робочого часу на проведення аналізу, чим прискорює процес прийняття управлінських рішень і дозволяє оперативно реагувати на зміни в структурі активів з метою підвищення ефективності функціонування та покращення результативності діяльності господарюючого суб'єкта.

Висновки та перспективи подальших досліджень Загальні висновки, одержані в результаті дослідження, такі:

1. Розвиток ринкових відносин, перехід на національні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності на основі міжнародних стандартів, вимагає вдосконалення методології, методики і організації аналізу фінансового стану підприємств.

2. Концепція наукового обґрунтування вибору критеріїв і показників для аналізу фінансового стану підприємства спрямована на задоволення потреб конкретних користувачів-замовників щодо результатів його проведення. При цьому важливу роль відіграє

також забезпечення можливості досягнення адекватності оцінки фінансового стану за обраними показниками.

3. Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні призвело до змін у структурі складових інформаційної бази аналізу фінансового стану, який буде характеризувати реальне становище підприємства за умови розробки відповідної методики. На її формування суттєвий вплив мають законодавчі акти з питань організації бухгалтерського обліку в Україні. З метою удосконалення інформаційної бази аналізу фінансового стану доцільно:

розробити методику, яка б давала можливість аналізувати фінансовий стан підприємства з точки зору різних користувачів і відокремлено аналізувати вплив внутрішніх факторів ефективності діяльності господарюючого суб'єкта та податкового режиму;

забезпечити можливість отримання інформації для аналізу в зручній адаптованій формі.

Список використаної літератури: 1. *Горицкая Н.Г.* Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Практическое пособие. - К.: ООО Редакция газеты «Бухгалтерия. Налоги. Бизнес», 2001. - 288с. 2. *Нініаліди О.* Становлення й адаптація фінансової звітності як інформаційної бази аналізу фінансового стану в умовах ринку // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції “Бухгалтерський облік в Україні на початку ХХІ століття”. - Львів: ЛНУ ім. І Франка. - 2001. - с. 34-37. 3. Оцінка фінансового стану підприємств та шляхи її удосконалення (на прикладі підприємств будівельних матеріалів): Дис.. к.е.н.: 08.04.01 / О.А. Островська; КНЕУ. - К., 2004. - 168 с. - укр.

Поступила в редколегію 07.10.08